

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Kokkopesu Oy pitää hyvinä kaikkia toimia, joilla voidaan edistää julkisen talouden kestävyyttä ja kustannustehokkuutta. Esityksen suunnitellut muutokset kuitenkin johtavat pikemminkin kustannusten kasvuun ja lisäävät hallinnollista työtä.

Kaikilla toimialoilla ei ole riittävän kokoista markkinaa, joten riskinä on suurten pääomavaltaiten yksityisten monopolien keskittyminen ja kustannusten nousu.

Merkittävä osa hankinnoista tehdään jo nyt markkinoilla kilpailuttamalla.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?

-

- Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Ehdotetulla vähimmäisomistusvaatimuksella ei tuoda lisäsäästöjä tai lisätä kilpailua. Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan muutos nostaisi kustannuksia ja heikentäisi julkisen sektorin kustannustehokkuutta.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Ehdotettu vähimmäisomistusvaatimus ei ota huomioon hankintayksiköiden erilaisuutta. Alle 10% omistusosuudella olevien omistajien täytyisi jatkossa hankkia palvelunsa markkinoilta. Tekstiilipalveluiden toimialalla toimii yksi yksityinen konserni, joka hallitsee yli 50% koko Suomen tekstiilipalveluiden markkinoista. Todellisia kilpailuttamisolosuhteita ei tekstiilipalveluille Suomessa ole. Omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella pienten omistajien volyymihyöty menetettäisiin ja kustannukset heille kasvaisivat.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Vaadittavan omistusosuuden alle jäävät omistajat joutuvat etsimään palvelunsa markkinoilta, joita ei ole, tai kuten tekstiilihuoltoalalla, keskittynyt ja yhden suuren toimijan varassa. Pienten omistajien volyymihyöty menetettäisiin ja kustannukset heille kasvavat.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Ehdotetut siirtymäajat eivät ole riittävät. Markkinoille muodostuisi tarjontaa suurempi kysyntä, mikä nostaisi hintoja merkittävästi.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Tekstiilipalveluiden toimialalla 10% vähimmäisomistusvaatimus vähentää kilpailua. Mikäli noudattaisimme EU:n hankintadirektiivin mukaista 20 % ulosmyyntirajaa, markkinoille syntyisi myös jatkossa kilpailua ja tarjontaa. Olemattomat markkinat tekstiilipalvelualalla koettelevat pienten omistajien resursseja ja nostavat kustannuksia.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

Hankintalainmuutos lisäisi julkisen sektorin työtaakkaa sekä toisi lisää kustannuksia.

Tarkoituksen mukainen julkisten hankintojen sujuvoittaminen ja kilpailun lisääminen ei tässä muodossa toteudu ja lisää haasteita.

Särkijärvi Mervi
Kokkopesu Oy